

باسمه تعالی
آیین نامه نظارت و ارزیابی کتب دروس معارف اسلامی

مقدمه:

بر اساس بند ۹ از ماده ۳ اساسنامه نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها و مصوبات جلسات ۳۲۴ - ۳۲۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی و عنایت ویژه به جایگاه ارزشی گروه‌های معارف اسلامی در دانشگاه‌ها، نظارت بر کیفیت و حسن اجرای دروس معارف اسلامی بر عهده نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها می‌باشد. تدوین دقیق شاخص‌ها و معیارها جهت تألیف کتاب، نیازمند انتخاب معیارهای سنجش محتوا و دقت لازم در ارزیابی آثار می‌باشد. لذا با سرلوحه قرار دادن رویکرد "تربیت دینی در تراز انقلاب اسلامی" در صدد تدوین معیارهای سنجش محتوا جهت تأثیرگذاری در رفتار و نگرش مخاطب دانشگاهی می‌باشیم.

ماده (۱) تعاریف و اصطلاحات

نهاد: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها

معاونت: معاونت آموزشی و پژوهشی استادان و دروس معارف اسلامی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها
کمیسیون تخصصی محتوا و متن دروس معارف اسلامی: یکی از کمیسیون‌های تخصصی ذیل شورای معارف، جهت بررسی عناوین و سرفصلهای دروس معارف اسلامی بر اساس آیین نامه اجرایی شورای معارف اسلامی نهاد

مدیریت: مدیریت امور دروس معارف اسلامی

آثار و کتب معارفی: تألیفات مربوط به دروس معارف اسلامی به جهت تدریس یا کمک درسی آموزشی

کمیته معارف استانی و کمیته‌های معارف دانشگاه‌های تهران: کمیته‌های معارف استانی متولی اصلی نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی در سطح استانها و در تهران به تفکیک در مراکز ۷ گانه: دانشگاه‌های وزارت علوم (دانشگاه تهران)، وزارت بهداشت (علوم پزشکی تهران)، دانشگاه آزاد (آزاد مرکزی)، پیام نور (مرکزی)، فرهنگیان (مرکزی)، فنی حرفه‌ای (مرکزی)، جامع علمی کاربردی (مرکزی)، به شرح آیین نامه جذب استادان معارف اسلامی، می‌باشند.

کارگروه علمی دروس معارف اسلامی استان: این کارگروه ذیل کمیته معارف استان تعریف می‌گردد و وظیفه اصلی آن نظارت بر محتوا و متن دروس معارف اسلامی در استان می‌باشد.

کارگروه‌های علمی دروس معارف ذیل دانشگاه معارف:

کارگروه‌های علمی دروس معارف ذیل معاونت پژوهشی دانشگاه معارف در ۵ گرایش دروس معارف، که دارای شان علمی بوده و به منظور ارزیابی علمی پروپوزالها و متون پیشنهادی اساتید جهت تألیف کتب فعالیت می‌نمایند.

اداره گروه‌های علمی و کمیته‌های تخصصی: این اداره زیر مجموعه مدیریت امور دروس معارف در معاونت آموزشی و پژوهشی می‌باشد و محور اصلی فعالیت آن؛ راهبری محتوایی متن دروس معارف و ارزیابی آثار معارفی و تحقق اجرای برنامه‌های نظارت و ارزیابی می‌باشند.

ماده ۲) راهبردها

- راهبرد ۱۷ از راهبردهای نظام آموزشی (سند دانشگاه اسلامی)
 - اصلاح و تکمیل نظام نظارت و ارزیابی مستمر متون و برنامه های آموزشی متناسب با آموزه های اسلامی

ماده ۳) اهداف کلی

- شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت و چالش های آثار اساتید معارف
- ارتقاء کیفیت مؤلفه های آثار اساتید معارف
- تقویت زمینه های تصمیم گیری و سیاست گذاری در آثار معارفی
- تعمیق و اشاعه فرهنگ ارزشیابی و تضمین کیفیت در درس معارف
- تقویت زمینه های پاسخگویی متولیان درس معارف
- ترویج کتب مناسب برای تدریس و جلوگیری از تدریس کتب و درسنامه های ضعیف
- توسعه فرهنگ مشارکت حداکثری اساتید معارف صاحب قلم در تدوین متون درسی
- ایجاد یک ساز و کار منظم جهت ارزیابی محتوای اساتید معارف

ماده ۴) مراحل ارزیابی

الف- فرایند ارزیابی و چاپ متن های درسی غیر تراز

۱. ارجاع کلیه آثار استادان در استان ها به کارگروه علمی درس معارف اسلامی استان
۲. ارزیابی اولیه به سفارش کارگروه علمی درس معارف اسلامی استان توسط دو ارزیاب هیات علمی با سابقه دارای حداقل ۲ مقاله علمی پژوهشی در گرایش مرتبط براساس فرم های ارزیابی (پیوست ۱)، صورت می پذیرد.
۳. چنانچه نمره ارزیابی متن مزبور کمتر از ۶۰ درصد نمره فرمهای ارزیابی شود، این متن به ستاد ارجاع نخواهد شد و جهت اصلاحات لازم به استاد مولف ارجاع می گردد.
۴. چنانچه نمره ارزیابی متن مزبور بیشتر از ۶۰ درصد باشد بعد از تایید در کارگروه علمی استان توسط رئیس کارگروه علمی درس معارف اسلامی استان (معاون آموزش و پژوهش استان) و با هماهنگی با رئیس کمیته معارف استان جهت تکمیل مراحل ارزشیابی به ستاد ارسال می گردد
۵. تکمیل فرایند بررسی متن درسی توسط اداره کارگروه های علمی مدیریت با همکاری معاونت پژوهشی دانشگاه معارف صورت می پذیرد.
۶. مدیریت، متن ارسالی از استان را جهت ارزیابی نهایی توسط دو ارزیاب به کارگروه های علمی دانشگاه معارف ارسال می نماید.

۷. پس از بررسی مجدد اگر نمره ارزیابی بالای ۸۰ درصد بود توسط مدیریت در کمیسیون تخصصی محتوا و متن مطرح و در صورت موافقت توسط نشر معارف به عنوان کتاب درسی چاپ می گردد.

۸. در صورتی که نمره ارزیابی بین ۷۰ و ۸۰ باشد پس از موافقت کمیسیون تخصصی متن توسط نشر معارف به عنوان کتاب کمک درسی چاپ می گردد.

تبصره: چاپ این کتب (درسی و کمک درسی) فقط توسط نشر معارف مجاز می باشد.

ب- ارزیابی درسنامه^۱

درسنامه توسط کارگروه علمی دروس معارف اسلامی استان توسط دو ارزیاب

کارشناسی می گردد:

۱- متن هایی که نمره ارزیابی آنها بالاتر از حداقل ۷۰ درصد فرم های ارزیابی قرار

گیرد، متن مزبور بعد از تایید کارگروه علمی در استان دارای مجوز تدریس می باشد.

تبصره: درسنامه های مورد تایید فقط در همان دانشگاه توسط مولف مجوز تدریس خواهد داشت.

۲- متن هایی که نمره ارزیابی آنها بالاتر از ۸۰ درصد نمرات کل شاخص های ارزیابی

علمی و شکلی باشد فایل این درسنامه ها جهت تشویق به مدیریت ارسال می گردد.

۳- درسنامه های با نمره بالاتر از ۸۰ درصد پس از دو ترم تدریس و تایید در ستاد قابلیت

انتشار جهت تدریس در استان توسط اساتید دیگر را خواهد داشت.

تبصره: تعداد جلسات درسی در درسنامه می بایست متناسب با سرفصل های مصوب دروس معارف اسلامی

باشد.

ماده ۵) هزینه ارزیابی

جهت ارزیابی کتب مبلغ ۲۰۰ هزار تومان و ارزیابی درسنامه ها مبلغ ۱۰۰ هزار تومان توسط استاد

مقتضی به حساب نهاد استانی واریز می گردد.

ماده ۶) زمان بررسی

مدت زمان بررسی و اعلام نظر آثار ارسالی به کارگروه علمی در استان حداکثر ۳۰ روز می باشد.

تهیه شده توسط: مدیریت امور دروس معارف اسلامی

معاونت آموزشی استادان و دروس معارف اسلامی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها

^۱ - تعریف درسنامه: محتوایی است که استاد طبق یکی از سرفصلهای مصوب دروس معارف اسلامی تالیف می نماید و دارای کلیه استانداردهای کتاب درسی می باشد و شامل اجزاء ذیل می باشد: مقدمه، متن آموزشی برای یک موضوع در یک جلسه درسی، خلاصه و چکیده درس در چند سطر، تعدادی سوال و آزمون از درسنامه، ارجاعات و منابع مشخص دست اول. به عنوان مثال: استاد می تواند به جای سرفصل انسان و ایمان در درس اندیشه اسلامی درسنامه خود را بعد از تایید مراجع حقوقی تدریس نماید.

باسمه تعالی

کاربرگ ارزشیابی و امتیاز دهی اثر نویسندگان (درسی)

شاخص‌های عمومی: (الف) عامل علمی * (ب) عامل شکلی

(الف) عامل علمی

ردیف	شاخص	بسیار ضعیف	ضعیف	متوسط	خوب	عالی
۱	تناسب مطالب ارایه شده با سرفصل‌ها و پرهیز از پراکنده گویی					
۲	بحث از تمامی سرفصل‌ها					
۳	جامعیت محتوا نسبت به موضوع مورد بحث					
۴	تناسب محتوای متن با هدف‌های ارایه شده					
۵	تناسب محتوای متن با سطح علمی و نیازهای فکری دانشجویان					
۶	نوآوری و خلاقیت در تهیه و تدوین متن آموزشی					
۷	برخورداری متن از تازه‌های علمی به روز بودن مطالب و توجه به شبهات					
۸	توجه به اصول و مسلمات هر علم و رعایت آنها					
۹	استفاده از منابع متعدد و دست اول					
۱۰	توجه به چگونگی طرح مباحث حساس					
۱۱	مستدل بودن مطالب					
۱۲	توجه به فضای فکری و دریافت‌های حاکم بر جوانان					
۱۳	استفاده از آیات، روایات و اصطلاحات همراه با تعریف و ترجمه آنها					
۱۴	توجه به چشم انداز «تربیت دینی در تراز انقلاب اسلامی»					

مجموع امتیازات: از

(ب) عامل شکلی

رتبه	شاخص	ضریب	خیلی ضعیف ۰	ضعیف ۱	متوسط ۲	خوب ۳	عالی ۴
۱	وجود مقدمه مناسب و فهرست مطالب در ابتدا	۱					
۲	پیوستگی، انسجام و نظم منطقی بین فصول	۲					
۳	دقت در ذکر مأخذ در پانوشت و فهرست منابع در انتها	۲					
۴	دسته‌بندی مطالب به جهت انتقال سریع و آسان به مخاطب	۳					
۵	رعایت اخلاق نویسندگی (امانت در نقل و دوری از غرض‌ورزی در نقد)	۲					
۶	رعایت نکات دستوری، نگارشی، ویرایشی و ...	۳					
۷	روان بودن متن (دوری از پیچیدگی‌های لفظی و محتوایی)	۳					
۸	اجتناب از قلم‌فرسایی، و تطویل در نوشتار	۳					
۹	توازن حجم مطالب محتوا در فصول و بخش‌ها	۳					
مجموع امتیازات: از							

نام خانوادگی و نام ارزیاب : محل خدمت :

.....

شماره همراه : تاریخ ارزیابی : با احترام؛ امضاء

فرم درخواست ارزیابی کتب معارفی

باسمه تعالی

درخواست ارزیابی کتاب/درسنامه

ریاست محترم کارگروه علمی دروس معارف اسلامی استان

سلام علیکم

احتراما خواهشمند است نسبت به بررسی و ارزیابی متن پیوست در گرایش درس
 دستور اقدام فرمایید .

نام نام خانوادگی:.....

نام اثر :

استان : دانشگاه

امضاء مولف:

باسمه تعالی

مدیر محترم امور دروس معارف

سلام علیکم

احتراما متن پیوست در کارگروه علمی استان مورد بررسی قرار گرفت و امتیاز را کسب نمود لذا
 خواهشمند است نسبت به بررسی و تکمیل ارزیابی دستورات لازم را مبذول فرمایید.

کتاب

گرایش

درس

مولف

دانشگاه محل تدریس

تلفن تماس

مقدار امتیاز:.....

امضاء رئیس کارگروه علمی

دروس معارف اسلامی استان